

Катерина Суятинова,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної і спеціальної освіти,
Криворізький державний педагогічний університет,
пр. Університетський, 54, м. Кривий Ріг, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0263-4800>

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ СІМ'Ї ТА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті розглядається питання актуальності виховання дітей та молоді у цифровому просторі, зумовленої низкою вагомих чинників, які роблять цю сферу пріоритетною для суспільства. По-перше, зростання ролі цифрового простору у становленні особистості неможливо переоцінити. Сучасні діти та молодь із раннього віку оточені цифровими технологіями, які глибоко впливають на їх навчання, спілкування, дозвілля та світогляд. Їхнє життя дедалі більше проходить онлайн, тому формування в них цифрових навичок, медіаграмотності та критичного мислення стає не просто важливим, а й життєво необхідним завданням. По-друге, соціально-економічні та технологічні зміни, які стрімко відбуваються в Україні, кидають виклик традиційним методам виховання. Традиційні форми та засоби навчання, які передбачають використання лише паперових носіїв інформації, уже не можуть задовольнити освітні потреби дітей і початкових класів, і дошкільного віку. По-третє, військова агресія росії проти України суттєво вплинула на життя дітей та молоді, додавши нових викликів та загроз. Їх доступ до інформації, спілкування та освіти став частково обмеженим, що потребує додаткових зусиль із боку дорослих для забезпечення їхньої безпеки та психологічного комфорту в онлайн-середовищі. Формування цифрової компетентності – це спільна відповідальність дорослих та дітей. Завдяки активній участі дорослих діти можуть здобути необхідні навички та знання, щоб безпечно та відповідально використовувати цифрові технології для власного розвитку та успішного життя в сучасному суспільстві.

Ключові слова: цифровий простір, цифрова компетентність, освітній процес, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційне суспільство, партнерська взаємодія, педагогічна взаємодія, дошкільний вік, початкова школа.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. Актуальність виховання дітей та молоді у цифровому просторі зумовлена низкою вагомих чинників, які роблять цю сферу пріоритетною для суспільства. По-перше, зростання ролі цифрового простору у становленні особистості неможливо переоцінити. Сучасні діти та молодь із раннього віку оточені цифровими технологіями, які глибоко впливають на їх навчання, спілкування, дозвілля та світогляд. Їхнє життя дедалі більше проходить онлайн, тому формування в них цифрових навичок, медіаграмотності та критичного мислення стає не просто важливим, а й життєво необхідним завданням. По-друге, соціально-економічні та технологічні зміни, які стрімко відбуваються в Україні, кидають виклик традиційним методам виховання. Традиційні форми та засоби навчання, які передбачають використання лише паперових носіїв інформації, уже не можуть задовольнити освітні потреби дітей і початкових класів, і дошкільного віку. По-третє, військова агресія росії проти України суттєво вплинула на життя дітей та молоді, додавши нових викликів та загроз. Їх доступ до інформації, спілкування та освіти став частково обмеженим, що потребує додаткових зусиль із боку дорослих для забезпечення їхньої безпеки та психологічного комфорту в онлайн-середовищі.

Розвиток суспільства, науки і техніки ставить систему дошкільної освіти перед необхідністю використовувати нові засоби навчання, тому що дошкільний вік дитини – найбільш сприятливий для розвитку її твор-

чого потенціалу та пізнавальної активності, а якісна дошкільна освіта є фундаментом якісної безперервної освіти. Тому особливо важливо, щоб дитина з найперших років розвивалась як особистість, активно вивчала та досліджувала навколишній світ.

Мета статті – обґрунтувати актуальність проблеми партнерської взаємодії у процесі формування цифрової компетентності у дітей дошкільного віку.

Для досягнення зазначеної мети передбачено виконання таких завдань:

1. Виділити основні нормативні документи, які регламентують інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у діяльності закладів дошкільної освіти.

2. Розкрити зміст понять «цифрова компетентність», «партнерська взаємодія».

Методи дослідження. Для дослідження використано загальнонаукові теоретичні методи дослідження інформації (аналіз, синтез, узагальнення, пояснення).

Результати та обговорення. Концептуальні положення проблеми виховання дітей в умовах інформаційного суспільства розроблені в психолого-педагогічних дослідженнях науковців: І. Беха, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Долинної, О. Запорожець, С. Ладивір, Т. Піроженко, О. Рейпольської, О. Савченко, О. Сухомлинської, Н. Яришевої та ін.

У наукових працях В. Вільноса, О. Кононко, Ю. Приходько, О. Проскури підкреслюється особлива чутливість дітей дошкільного віку до впливів інформаційного суспільства, різноманітних емоційно-образ-

них стимулів, їхня емоційна реакція на опосередковані враження.

Автори посібника «Виховання дітей та молоді у цифровому просторі» (Журба, 2022) також зазначають, що дошкільники рано залучаються до життя у віртуальному світі, і саме у цьому віці важливо навчити дітей правилам поведінки й безпеки у цифровому просторі.

Ми знаємо, що потребами в становленні особистості дитини є потреби у визнанні і підтримці, активній діяльності, потреба у враженнях. Занурюючись у цифровий світ, сприяє задоволенню дитячої потреби в зовнішніх враженнях зокрема (Журба, 2022).

Основними нормативними документами, що регламентують упровадження ІКТ у діяльність закладу дошкільної освіти, є:

– Наказ МОН «Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах» від 02.12.2004 № 903 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 578 від 14.06.2011);

– Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні» (Відомості Верховної Ради, 2014, № 33, ст. 1163) від 03.07.2014 № 1565-VII;

– Національна доктрина розвитку освіти України до 2030 р., затверджена Указом Президента України від 17 вересня 2020 р. № 926/2020. Цей документ визначає пріоритети розвитку освіти в Україні, до яких належить і впровадження ІКТ в освітній процес;

– Державна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2025 р., затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 732. Ця програма визначає основні напрями розвитку дошкільної освіти, до яких належить і використання ІКТ в освітньому процесі;

– Наказ МОН України від 14.08.2019 № 806 «Про затвердження Типових освітніх програм для закладів дошкільної освіти». Цей наказ затверджує Типові освітні програми для закладів дошкільної освіти, які передбачають використання ІКТ у різних видах діяльності дітей;

– Методичні рекомендації щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах дошкільної освіти, розроблені Інститутом модернізації змісту освіти та видані у 2021 р. Ці рекомендації надають методичні поради щодо використання ІКТ у різних аспектах діяльності закладів дошкільної освіти;

– Лист МОН України від 22.11.2021 № 1/11232 «Щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах дошкільної освіти», що роз'яснює деякі аспекти використання ІКТ у закладах дошкільної освіти, та інші документи.

Автори «Концепції виховання дітей та молоді у цифровому просторі» (Концепція, 2022) зазначають, що сучасна дитина відкриває світ не лише безпосередньо через пізнання навколишньої дійсності

чи навчання в закладі освіти та сімейний вплив, а й опосередковано за допомогою інформаційно-комунікаційних засобів, зокрема смартфона. Така ситуація зумовлює специфіку виховання й розвитку дитини, необхідність змін в освітній політиці та усталених методичних практиках не тільки на рівні школи як освітньої системи, а й у сім'ї в ролі первинного інституту виховання (Концепція, 2022).

Причинами занурення сучасного дошкільника у цифровий простір як споживача і творця одночасно називають такі (Концепція, 2022):

1. Повсюдна допитливість, високий рівень пізнавальної активності.
2. Потреба в яскравих зовнішніх враженнях.
3. Потреба у спілкуванні.
4. Потреба у грі як провідний вид діяльності.

Існують як переваги раннього занурення дошкільника у цифровий простір (розширення кола інтересів дитини, можливості набуття додаткової обізнаності, розвиток цілеспрямованості, кмітливості та ін.), так і ризики. Серед ризиків раннього занурення дошкільника у цифровий простір є: зняття заборон та обмеження морально-етичного й соціального планів; переважання Інтернет-планів, збагачених досягненнями у сферах штучного інтелекту та машинного навчання, технологіями створення віртуальної й доповненої реальності, деформація зорового та слухового сприйняття, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між явищами; недостатня розвиненість саморегулятивних механізмів, слабкий вольовий і емоційний контроль; порушення кровообігу, застійні явища в організмі дитини, захворювання опорно-рухового апарату, шлунково-кишкового тракту та ін. (Концепція, 2022). Як бачимо, ризиків значно більше.

Необхідність застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі регламентовано нормативно-правовою базою. Так, Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти (2021 р.) визначають вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів освіти дитини дошкільного віку (6 (7) років), а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті відповідно до міжнародних стандартів якості освіти (БКДО, 2021). Так, у Базовому компоненті дошкільної освіти (2021 р.) у варіативному складнику введено освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота», що передбачає формування цифрової компетентності дошкільника (БКДО, 2021). «Цифрова компетентність – це здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, умінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки» (БКДО, 2021).

Базовим компонентом дошкільної освіти (Державним стандартом дошкільної освіти) (2021 р.) передбачено емоційно-ціннісне ставлення в результаті оволодіння цифровою компетентністю: виявлення дитиною

інтересу до комп'ютерної та цифрової техніки (телефон, комп'ютер, планшет); дитина бажає брати участь у дитячому медіасередовищі; має пізнавальну потребу в розмірковуванні під час комп'ютерних ігор; виявляє повагу до інших учасників інформаційного простору (користувачів), позитивне ставлення до сучасних цифрових технологій та ін. (БКДО, 2021). Серед сформованих знань такі: має уявлення про ІКТ цифрові технології як сучасні технічні засоби, що розширюють інформаційні обрії та допомагають орієнтуватися у світі в умовах високої технізації життя; демонструє обізнаність у межах вікових можливостей про сучасні технічні засоби навчання, способи керування ними за допомогою периферійних пристроїв; правильно називає їхні частини; володіє навичками пошуку, передачі інформації та ін. (БКДО, 2021).

На нашу думку, сучасний освітній процес не може бути цілісним і повноцінним без використання цифрової компетентності. У процесі стрімкого розвитку суспільства цифрова компетентність є чи не найважливішим складником сучасного освітнього процесу. Незважаючи на широкий спектр досліджень, питання формування цифрової компетентності та навичок у дітей дошкільного віку виступає частиною загальної проблеми розвитку компетентностей (Суятинова, 2023).

Застосування ІКТ сприяє процесам відкритості наукового, інформаційного, культурного простору закладу дошкільної освіти.

Упровадження сучасних ІКТ-технологій сприяє:

- підвищенню якості, доступності та гнучкості процесу виховання дитини дошкільного віку;
- підвищенню ефективності управління освітнім процесом;
- формуванню загальної інформаційної культури всіх учасників освітнього процесу (Про інформацію).

Використання ІКТ має такі позитивні аспекти: емоційний; виховний; психологічний; дидактичний; інформаційно-демонстративний та ін.

Як бачимо, розвиток сучасного інформаційного суспільства вимагає нових підходів до освіти та виховання дітей. Інформаційно-комунікативні технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу, сприяючи активному обміну інформацією та залученню родини дітей до співпраці.

Ефективне впровадження нових методів та інструментів формування культури навчання, взаємоповаги та гуманного ставлення до інформаційного світу знань, умінь, навичок та досвіду спільної діяльності у здобувачів освіти можливе лише за умови тісної партнерської взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Спільна мета об'єднує та координує дії партнерів, даючи їм змогу ефективно використовувати ресурси, узгоджувати кроки та відчувати взаємоповагу і рівноправність.

Взаємодія між сім'єю та закладом дошкільної освіти (ЗДО) протягом багатьох років залишається предметом пильного дослідження науковців. Ще з ранніх часів розвитку педагогіки визнавали важливість

партнерських стосунків між сім'єю та ЗДО. Цю тему глибоко розкрили у своїх працях такі відомі педагоги, як А. Гаврилін, В. Караківський, В. Кузь, М. Новікова, Н. Селіванова, П. Юркевич. Вони підкресливали, що основою плідних партнерських відносин між ЗДО та сім'єю є активна позиція батьків. Важливо зазначити, що партнерські відносини між ЗДО та сім'єю – це не однобічний процес.

У чинних комплексних освітніх програмах, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у ЗДО у 2022–2023 н. р., є розділи, присвячені роботі з батьками. Так, наприклад, у комплексній програмі розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» (авторка – Любомира Калуська) запропоновано заходи співпраці з родиною відповідно до розділів: розвиток і виховання тіла; розвиток і виховання душі та серця; мовленнєво-комунікативний розвиток; розвиток і виховання розуму та ін. (Суятинова, 2023).

Актуальними дослідженнями щодо проблеми педагогічної взаємодії вважаємо праці таких науковців, як І. Андрощук, І. Бех, С. Гаврилюк, Б. Грудинін, А. Залізник, О. Коберник, Ю. Косенко, В. Кузь, В. Панок та ін.

Науковці стверджують, що цифровий простір сприяє активній взаємодії батьків і педагогів. Ще зовсім недавно педагогу потрібно було докласти значних зусиль, щоб організувати спілкування з батьками, яке часто носило нерегулярний і фрагментарний характер. Сучасні технології дають змогу педагогам і батькам виробляти ефективну спільну стратегію завдяки спілкуванню в онлайн-форумах, спільних чатах, блогах, групах, де обговорюються поточні проблеми, цікавий педагогічний досвід, сучасні методики виховання дітей. Взаємодія батьків і педагогів є важливою педагогічною умовою вироблення спільної стратегії щодо безпеки дитини у цифровому світі та вирішення проблем, які можуть виникнути (Журба, 2022).

О. Кочерга зазначає, що взаємодія між партнерами в освітньому процесі – доволі складний і водночас простий акт взаємозв'язку під час спілкування. Темп сучасного життя, відсутність взаємодії та брак належної культури не завжди дають змогу налагоджувати оптимальні контакти між учасниками освітнього процесу в різних комунікативних системах: «батьки – діти», «педагог – діти», «педагог – батьки», «дитина – діти», «батьки – батьки», «педагог – педагоги» та ін. (Кочерга, 2019). Дослідник розуміє, що, будуючи партнерську взаємодію, усі учасники освітнього процесу (батьки, діти, педагоги) повинні приймати рішення. У процесі розбудови моделей взаємодії у партнерських стосунках вони можуть діяти чи відмовлятися від дії, бути впевненими у власних силах чи сумніватися, тобто знаходитися на різних сходинках прийняття тих чи інших рішень (Кочерга, 2019).

Педагогічна взаємодія є системним явищем, що дає змогу побудувати її системну модель. Згідно із системною моделлю, педагогічна взаємодія відтворює ознаки соціальної й освітньої систем, базується

на досвіді соціальної, соціально-психологічної, міжособистісної взаємодії та відповідних їм механізмах соціалізації, інтеграції, ідентифікації. Головною ознакою педагогічної взаємодії є наявність предмета взаємодії, так званого спільного об'єкта, який зумовлює її зміст та потребу узгодженості спільних дій (Груднін, 2014).

В. Ковальчук виокремила такі ознаки партнерської взаємодії суб'єктів:

- взаємозумовлений контакт і вплив суб'єктів один на одного для вирішення питань;
- взаємодія, спрямована на прийняття рішень, коригування цілей, дій і поведінки суб'єктів;
- толерантне ставлення учасників до позиції партнерів;
- рівноправність сторін у виборі шляхів вирішення питань;
- добровільність у визнанні партнерських відносин і рівня включеності у спільну діяльність;
- здійснення вибору партнерами цілей, шляхів, методів, засобів на основі компромісу, доброзичливості, довіри, рівності;
- взаємовигідна зацікавленість сторін, повага і врахування інтересів один одного, оскільки вирішальним чинником є взаємна користь;
- спільна взаємна відповідальність за дії, виконання поставлених завдань, прийнятих особистих зобов'язань, отриманого результату (Ковальчук, 2023).

Отже, партнерська взаємодія між ЗДО та сім'єю дитини стає ключовим чинником у забезпеченні всебічного та гармонійного розвитку дошкільнят. Це співробітництво ґрунтується на єднанні зусиль педагогів і батьків, спрямованих на спільне виховання та навчання дитини.

Так, заклади дошкільньої освіти в роботі з батьками мають такі завдання:

1. Залучення батьків в освітній процес ЗДО.
2. Надання можливості отримувати інформацію про розвиток та виховання дитини зручним способом комунікації.
3. Просування системи педагогічних знань за допомогою використання ІКТ.

Нами проведено моніторинг серед батьків, метою якого було визначити, якій із комунікацій більшість батьків віддають перевагу та яким способом для них зручніше отримувати інформацію про освіту та виховання дошкільників. У результаті моніторингу 78% батьків визнали зручнішим способом комунікації веб-сайти, електронну пошту, соціальні мережі та ін.

За результатами опитування 55% батьків регулярно відвідують сайт дошкільнього закладу, стежачи за новинами та залишаючи коментарі у зворотному зв'язку.

Комунікація та співпраця перейшли у комп'ютерні та вебтехнології. Перевагами такої комунікації є швидкість доставки інформації, її конфіденційність та постійний зворотний зв'язок із батьками.

Дошкільні заклади зацікавлені у залученні батьків у процес інтеграції ІКТ. Установлення партнерських

відносин між педагогами та батьками впливає на успішний процес цієї інтеграції.

Для сприяння співробітництву батьків, дітей у навчанні ІКТ використовуються такі стратегії:

1. Проведення семінарів для батьків.
 2. Організація виставок дитячих робіт, виконаних за допомогою ІКТ.
 3. Консультації батьків щодо цифрових освітніх ресурсів для домашнього користування.
- Ба більше, у Стандарті дошкільньої освіти в кожному освітньому напрямі, у тому числі й у варіативному складнику «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота», чітко визначено участь батьків – шляхи підтримки батьками процесу формування інформаційно-комунікаційних навичок:
- відповідне й помірне використання батьками комп'ютера як сучасного засобу діяльності дитини старшого дошкільнього віку;
 - добір ігрових і пізнавальних програм, сприятливих для навчання дитини, уміння свідомого вибирати спосіб дії, спрямований на розв'язання завдання;
 - ознайомлення дитини з можливостями використання цифрових технологій у повсякденному житті та дозвіллі;
 - створення сприятливих умов для формування цифрової компетентності; пояснення дитині правил поведінки за комп'ютером, роз'яснення про безпеку і правила поведінки в Інтернеті.

Звертаємо увагу, що в Інструктивно-методичних рекомендаціях «Щодо організації діяльності закладів дошкільньої освіти у 2020/2021 навчальному році» від 30.07.2020 № 1 / 9-411 також йдеться про взаємодію із сім'ями, про розроблення кожним закладом освіти моделі партнерської взаємодії із сім'єю, при цьому обов'язково слід ґрунтуватися на принципах взаємоповаги, взаємодовіри, взаєморозуміння, співпраці, усвідомлення своєї та відповідальності. Форми роботи можуть бути традиційні або інноваційні. До того ж визнається результативність активних та інтерактивних форм взаємодії, що відповідають сучасним запитам батьків і зацікавлюють їх.

Таким чином, більшість батьків підтримує стратегію дошкільнього закладу і переносить досвід застосування ІКТ з освітнього закладу в домашнє виховання.

Висновки. Сучасний світ стрімко розвивається під впливом ІКТ, і ця тенденція не оминає й дошкільню освіту. ІКТ мають значний вплив на дітей дошкільнього віку, формуючи їхні світогляд, навички та вміння. Для старших дошкільників ІКТ стають не просто розвагою, а й потужним інструментом навчання та розвитку. Вони відкривають доступ до необмеженої кількості інформації, стимулюють пізнавальну активність, розвивають логічне мислення, уяву та творчі здібності.

Важливо зазначити, що використання ІКТ у вихованні дітей дошкільнього віку має відбуватися під контролем дорослих. Необхідно дозувати час роботи з комп'ютером, вибирати якісні та безпечні ресурси, а також навчати дітей правилам безпечного користування Інтернетом.

Формування цифрової компетентності передбачає значний потенціал для розвитку та навчання дітей дошкільного віку, зокрема старших дошкільників. Важливо правильно використовувати цей потенціал, щоб знання, уміння і навички стали для дітей не лише розвагою, а й потужним інструментом для пізнання світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. кер. Т.О. Піроженко ; авт. кол-в: О.М. Байер та ін. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 20.05.2024).

2. Виховання дітей та молоді у цифровому просторі : посібник / К.О. Журба та ін. Київ, 2022. 124 с.

3. Грудинін Б.О. Педагогічна взаємодія: вимоги в контексті особистісно орієнтованої освітньої парадигми. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 5. С. 245–255. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_5_31 (дата звернення: 29.05.2024).

4. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя : навчальний посібник. Житомир : ЖДУ, 2023. 100 с.

5. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / В. Кремен та ін. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. 2022. Т. 4. № 2. С. 1–30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206>.

6. Кочерга О. Психологічний аспект народження партнерства. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 2. С. 4–12.

7. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

8. Суятинова К.Є. Педагогічна взаємодія у вихованні дітей дошкільного віку. *Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю)*, 20–21 квітня 2023 р. Івано-Франківськ, 2023. С. 54–57. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%202023.pdf?id=e35a784d-5c69-4863-9401-10fa4a3e1463> (дата звернення: 30.05.2024).

9. Суятинова К.Є. Формування цифрової компетентності дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 44. Т. 2. С. 148–151. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/44/part_2/30.pdf (дата звернення: 25.05.2024).

10. «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році» : Інструкт.-метод. рек. від 30.07.2020 № 1/9-411. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/753/75395/5f2402c174135147155911.pdf> (дата звернення: 26.05.2024).

REFERENCES

1. Pirozhenko, T.O., Bayer, O.M., Bezsonova, O.K., Brezhneva, O.G., Havrysh, N.V., Zagorodnya, L.P., Kosenchuk, O.G., Korneeva, O.L., ... & Shevchuk, A.S. (2021). Bazovyi component doshkilnoi osvity [The basic component of preschool education] (№33) Ministry of Education and

Science of Ukraine. Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (accessed 20.05.2024) [in Ukrainian].

2. Raising children and youth in the digital space (2022). [Education of children and youth in the digital space]: a guide [Zhurba K.O., Kanishevska L.V., Malynoshkevskiy R.V., Kharchenko N.V., Fedorenko S.V.]. Kyiv: 124 p. [in Ukrainian].

3. Hrudynin, B.O. (2014). Pedagogical interaction: requirements in the context of a person-oriented educational paradigm [Pedagogical interaction: requirements in the context of a person-oriented educational paradigm]. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. 5. P. 245–255. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_5_31 (accessed: 29.05.2024) [in Ukrainian].

4. Kovalchuk, V.A. (2023). Pedahohika partnerstva u profesiinii diialnosti vchytelia [Pedagogy of partnership in the teacher's professional activity] education manual. Zhytomyr: ZhDU Publishing House. 100 p. [in Ukrainian].

5. Kremen, V. (2022). Kontsepsiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori [The concept of educating children and youth in the digital space]. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. 4(2), 1–30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206> [in Ukrainian].

6. Kocherha, O. (2019). Psykhofiziologichnyi aspekt narodzhennia partnerstva [The psychophysiological aspect of the birth of a partnership]. *Methodist preschool teacher*. № 2. P. 4–12 [in Ukrainian].

7. Pro informatsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 № 2657-XII [Law of Ukraine «On information» of 02.10.1992, № 2657-XII]: as of July 27, 2023. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (accessed 26.05.2024) [in Ukrainian].

8. Suiatynova, K.Ye (2023). Pedahohichna vzaiemodiia u vykhovanni ditei doshkilnoho viku [Pedagogical interaction in the education of preschool children]. *Collection of materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference (with international participation)* April 20–21, 2023 / by general ed. L.E. Petukhova, N.V. Voropai, O.E. Anisimova, I.V. Hrytsenko, A.S. Volanyuk Ivano-Frankivsk, 54–57. Retrieved from : <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%202023.pdf?id=e35a784d-5c69-4863-9401-10fa4a3e1463> (accessed 30.05.2024) [in Ukrainian].

9. Suiatynova, K.Ye (2022). Formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku [Formation of digital competence of preschool children]. *Innovative pedagogy*. 2(44), 148–151. Retrieved from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/44/part_2/30.pdf (accessed 25.05.2024) [in Ukrainian].

10. «Shchodo orhanizatsii diialnosti zakladiv doshkilnoi osvity u 2020/2021 navchalnomu rotsi» : Instrukt.-metod. rek. vid 30.07.2020 № 1/9-411 [Instructional and methodological recommendations «On the organisation of activities of preschool education institutions in the 2020/2021 academic year» of 30.07.2020, № 1/9-411]. Retrieved from: <https://osvita.ua/doc/files/news/753/75395/5f2402c174135147155911.pdf> (accessed: 26.05.2024) [in Ukrainian].

Kateryna Suiatynova,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Pre-school and Special Education Department,
Kryvyi Rih State Pedagogical University,
54, pr. Universytetskyi, Kryvyi Rih, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0263-4800>

PARTNERSHIP OF FAMILY AND PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTION IN THE PROCESS OF FORMING THE DIGITAL COMPETENCE OF PRE-SCHOOL STUDENTS

The article examines the issue of relevance of education of children and youth in the digital space due to a number of important factors that make this area a priority for society. First, the growing role of the digital space in the formation of a personality cannot be overestimated. Today's children and youth are surrounded by digital technologies from an early age, which profoundly affect their learning, communication, leisure and worldview. Their lives are increasingly spent online, so building digital skills, media literacy and critical thinking in them is not just important, but a vital task. Secondly, socio-economic and technological changes that are rapidly taking place in Ukraine challenge traditional methods of education. traditional forms and means of education, which involve the use of only paper media, can no longer meet the educational needs of children of primary grades and preschool age. Thirdly, Russia's military aggression against Ukraine significantly affected the lives of children and youth, adding new challenges and threats. Their access to information, communication and education has become partially limited, requiring additional efforts by adults to ensure their safety and psychological comfort in the online environment. The formation of digital competence is a joint responsibility of adults and children. Thanks to the active participation of adults, children can acquire the necessary skills and knowledge to safely and responsibly use digital technologies for their own development and successful life in modern society.

Key words: digital space, digital competence, educational process, information and communication technologies, information society, partnership interaction, pedagogical interaction, preschool age, elementary school.

Подано до редакції 31.05.2024